

4. november 2008

EM 2008/10
(EM2007/39)

BETÆNKNING

Afgivet af Landstingets Familieudvalg

Vedrørende

**Forslag til landstingsforordning om ændring af landstingsforordning om hjælp
til
børn og unge.
(Hjemmelsbestemmelse til fastsættelse af regler om magtanvendelse)**

(Landsstyremedlemmet for Familie og Sundhed)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Landstingets Familieudvalg har under behandlingen senest bestået af:

Landstingsmedlem Isak Davidsen, Siumut, formand
Landstingsmedlem Emilie Olsen, Atassut, næstformand
Landstingsmedlem Vittus Mikaelson, Siumut
Landstingsmedlem Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit
Landstingsmedlem Astrid Fleischer Rex, Demokraterne

Landstingets Familieudvalg har efter 1. behandlingen den 9. oktober 2007 arbejdet videre med forslaget.

Forslagets indhold og formål

Landsstyret ønsker med forslaget at sikre, at der tilvejebringes hjemmel til at etablere sikrede afdelinger på døgninstitutioner for børn og unge.

Familieudvalgets behandling af forslaget

Lørdag den 21. oktober 2007 holdt Familieudvalget møde med Politimesteren, en repræsentant fra KANUKOKA og personale fra Familiedirektoratet om forslaget. Formålet med mødet var, at modtage nærmere orientering om politiets, KANUKOKA's og Familiedirektoratets viden om, og erfaringer med, de kriminelle og uregerlige unge, der er målgruppen for nærværende forslag.

De nævnte parter samt Kriminalforsorgen har alle deltaget i en arbejdsgruppe, der har bidraget til forslaget.

Samråd

Den 27. marts 2008 gennemførte Familieudvalget et samråd med Landsstyremedlemmet for Familie og Sundhed.

Samrådet resulterede i, at Familieudvalget anmodede Landstyremedlemmet om at fremme, at Landsstyret fremlagde et præciserende ændringsforslag til forslaget, således at reguleringen fremstod klart i lovsform. Dette i relation til sikrede afdelinger på døgninstitutioner for børn og unge, og præciserende forhold omkring gruppen af børn og unge, der kan anbringes på sikrede afdelinger og under hvilke omstændigheder.

Landsstyremedlemmet bekræftede under samrådet, at der på Finansloven allerede er afsat midler til etablering af en sikret afdeling på døgninstitution Qasapermiut i Sisimiut. På Qasapermiut findes grønlandsksproget personale, der er under særlig efteruddannelse tilpasset en sikret institution. Familieudvalget blev under samrådet endvidere bekendt med, at der stadig udestår efteruddannelse for personalet. Familieudvalget henstiller til, at den påkrævende efteruddannelse snarest gennemføres.

Ændringsforslag

På møde den 13. oktober 2008 modtog Familieudvalget en teknisk gennemgang af Landsstyrets fremsatte ændringsforslag til forslaget.

Familieudvalget bemærker, at ændringsforslaget er af en temmelig omfattende karakter i forhold til det oprindelige forslag. Familieudvalget finder imidlertid overordnet, at ændringsforslaget imødekommer Udvalgets anmodninger og i vidt omfang udgør en styrkelse af forslaget.

Familieudvalget har taget til efterretning, at det ikke er hensigten med forslaget, at der skal udarbejdes nye magtanvendelsesregler, men derimod er formålet med forslaget, at det sikres, at der gives hjemmel til at etablere sikrede afdelinger på døgninstitutioner for børn og unge.

Familieudvalget anerkender samfundets behov for sikrede afdelinger på døgninstitutionerne til børn og unge under 18 år.

Familieudvalget anerkender, at samfundet skal have tilbud til kriminelle og uregerlige unge under 18 år.

Indhøstede erfaringer fra gennemført orienteringsrejse:

Familieudvalget gennemførte i sensommeren 2008 sammen med Landsstyremedlemmet for Familie og Sundhed en orienteringsrejse til Danmark med det formål for øje, at stifte bekendtskab med danske erfaringer fra sikrede institutioner for børn og unge.

Vedrørende normeringen af personale på sikrede afdelinger blev det overfor Udvalget oplyst, at det er erfaringen, at der ikke må være mindre end én faglært (socialpædagog eller faglærer) for hver af de unge på afdelingen. Dette for at sikre, at der er de fornødne ressourcer tilstede for de at kunne *nå ind* til den enkelte. De unge har typisk oplevet massiv omsorgssvigt, så det kræver en ekstrem indsats blot at opnå kontakt og tillid.

Fra den sikrede institution *Sønderbro* erfarede Familieudvalget, at man havde gode erfaringer med at ansætte en kombination af faglærere og socialpædagoger. Det blev endvidere overfor Familieudvalget fremhævet, at det både på kort og på lang sigt er meget vigtigt, at anvende mange ressourcer på at ruste og styrke de ansatte til at klare det til tider meget belastende arbejde med de unge. Derfor skal de ansatte løbende støttes og styrkes både fagligt og menneskeligt.

Personalet skal være uddannet, af en robust beskaffenhed både fysisk og psykisk og gerne have en solid livserfaring.

Ansættelse af personale og uddannelse af samme skal være på plads i god tid førend åbningen af en sikret afdeling.

Det blev ved flere lejligheder fremhævet overfor Familieudvalget, at en sikret institution ikke anses som det optimale sted for at indlede en socialpædagogisk indsats over for et ungt menneske, der ikke kan indordne sig.

En sikret institution eller en sikret afdeling er socialpædagogisk ikke et udviklende sted, så ophold på en sikret institution skal begrænses.

Familieudvalget skal fremhæve, at det at låse ikke må blive en "dårlig vane"- Dette ifald der eksempelvis ikke er kvalificeret personale tilstede eller at der holdes pauser, ol. Aflåsning skal i den konkrete situation være saglig begrundet, foruden at det skal registreres.

Af hensyn til både personalets og de unges trivsel henstiller Familieudvalget til, at der til sikrede afdelinger som minimum tilknyttes psykologer eller psykoterapeuter.

Behov for fremsættelse af yderligere ændringsforslag

Familieudvalget henstiller til, at ændringsforslagets § 01, stk. 3 med ordlyden - *Aflåsning af værelser om natten i sikrede afdelinger betragtes ikke som isolation* - udtages af Landsstyret. Dette ved at Landsstyret fremsætter ændringsforslag derom.

Familieudvalget ser tilsvarende et behov for, at der til 2. eller 3. behandlingen fra Landsstyrets side fremsættes ændringsforslag, således at landstingsforordningen træder i kraft den 1. januar 2009.

Et flertal i udvalget bestående af Siumut, Atassut og Inuit Ataqatigiit skal om forslaget og ændringsforslaget bemærke:

Flertallet har efter mødet med repræsentanter fra politiet, KANOKOKA og Familiedirektoratet fået afklaret, at forslaget udelukkende er rettet mod den voksende gruppe af børn og unge, der har en kriminel og grænsesøgende adfærd. Der er således ikke tale om, at plejeforældre skal til at anvende magt overfor deres plejebørn. For så vidt angår plejeforældres og andre borgeres håndtering af voldsomme og kriminelle børn og unge, skal henvises til reglerne i Den grønlandske Kriminallov om nødværge og nødret.

Flertallet skal fremhæve, at Landstyret skal udarbejde klare, detaljerede og bindende regler om betingelserne for magtanvendelse overfor de børn, der anbringes udenfor hjemmet – plejebørn undtaget.

Følgende ufravigelige forhold skal som minimum iagttages:

- FN – konventionen om barnets rettigheder skal overordnet være gældende i enhver henseende i det pædagogiske arbejde med børn og unge, og Landsstyret skal sikre, at nærmere regler om magtanvendelse ikke kommer i konflikt med konventionen.
- Legemlig afstraffelse må ikke tillades, herunder fiksering.
- Ydmygende, hånende eller anden nedværdigende behandling må ikke tillades.
- Fysisk magtanvendelse i form af, at barnet eller den unge fastholdes, eller føres til et andet opholdssted må kun finde anvendelse under ganske særlige og velbeskrevne omstændigheder.
- Magtanvendelse må kun finde sted på særligt godkendte afdelinger og rum på døgninstitutionerne.
- Kun særligt uddannet personale må udøve magtbeføjelserne.
- Det særligt uddannede personale skal have pædagogisk faglig baggrund eller pædagogisk kendskab, herunder være i besiddelse af sådanne kvalitative menneskelige og fysiske egenskaber, at de på forsvarlig vis kan kapere at håndtere den særlige gruppe af børn og unge, som forslaget sigter imod.

- For så vidt angår døgninstitutionerne skal der skelnes mellem sikrede og ikke sikrede afdelinger, og mulighed for magtanvendelse skal være udtømmende beskrevet for begge typer afdelinger.
- Offentligheden skal have mulighed for at overvåge og kontrollere al magtanvendelse overfor børn og unge.
- Hver enkelt magtanvendelse skal registreres og indberettes efter nærmere angivne bestemmelser, foruden at den ressortansvarlige myndighed i Hjemmestyret skal udarbejde en årlig redegørelse om brugen af magtanvendelse overfor børn og unge.
- Det skal være muligt for berørte parter og personale at klage over magtanvendelse til Det Sociale Ankenævn.

Flertallet skal henstille til, at Landsstyret snarligt formulerer en helhedsorienteret politik omkring Hjemmestyrets håndtering af utilpassede og uregerlige børn og unge.

Flertallet skal indskærpe, at detailregulering og vejledning omkring magtanvendelsen skal udarbejdes, førend reglerne bliver taget i anvendelse.

Flertallet skal endvidere påpege, at detailreguleringen skal sendes til Landstingets Familieudvalg og Landstingets Lovudvalg til orientering inden den sættes i kraft.

Flertallet skal endvidere henstille til, at Landsstyret i 2009 stiller forslag til særlige tiltag, herunder forebyggende indsatser omkring uregerlige og utilpassede børn og unge. Tiltagene skal have til formål målrettet at modvirke stigningen i antallet af uregerlige og utilpassede børn og unge i det grønlandske samfund.

Ovennævnte udvalgsflertal indstiller på denne baggrund ændringsforslaget til vedtagelse i den foreliggende form.

Et mindretal i udvalget bestående af Demokraterne skal om forslaget bemærke:

Demokraterne finder både ændringsforslaget og forslaget betænkeligt i den foreliggende form. Hverken ændringsforslag eller forslaget indeholder den præcision og detaljeringsgrad, der nødvendigvis må stilles til lovgivning, der antaster og begrænser den personlige frihed. Lovens affattelse ikke kan udelukke, at forslaget vil komme i konflikt med FN's konvention om børns rettigheder. Dertil kommer, at magtanvendelse overfor gruppen af børn og unge vil afsvække gruppens retssikkerhed. Demokraterne skal endvidere pege på, at der som minimum skal ske en konkret styrkelse af de konfliktforebyggende tiltag samt andre forebyggende tiltag, førend Demokraterne vil tilslutte sig forslag om øget magtanvendelse. Relevante kontrolmekanismer og betingelserne for magtanvendelsen skal reguleres i loven og ikke i en bekendtgørelse.

Med henvisning til de anførte argumenter opfordrer Demokraterne til, at Landsstyremedlemmet for Familie, Kultur, Uddannelse og Kirke trækker forslaget tilbage.

Udvalgsmindretallet indstiller til Landstinget, at ændringsforslaget og forslaget forkastes i den foreliggende form.

Med disse bemærkninger skal Landstingets Familieudvalg overgive forslaget til 2. behandling.

Isak Davidsen
Formand

Emilie Olsen

Vittus Mikaelson

Agathe Fontain

Astrid Fleischer Rex